

Link ที่มาของข่าว

<https://www.facebook.com/ejan2016/photos/a.640342722793404/3094472294047089/>

ข้อสรุป (Key message): หากไม่มีการเปิดใช้น้ำประปาเป็นเวลานาน ควรเปิดน้ำทิ้งระยะหนึ่งก่อนเพื่อระบายตะกอนในเส้นท่อ และควรล้างทำความสะอาดถึงน้ำใช้อย่างสม่ำเสมอ

ประเด็นสำคัญ น้ำประปาสีดำเกิดจากอะไร และมีอันตรายอย่างไรหากดื่มเข้าไป

ข้อเท็จจริง:

เมื่อวันที่ 20 ก.พ. 65 ผู้ใช้เฟซบุ๊กชื่อ เพ็ญผกา ชัยนา ได้โพสต์ภาพและวิดีโอ กรณีน้ำประปาที่บ้าน อ.หัวหิน มีสีดำและมีตะกอน โดยในเวลากลางวันน้ำประปาไม่ไหล น้ำในถังเก็บน้ำพบสภาพปกติ เพราะน้ำอาจจะตกตะกอนไปแล้ว แต่เมื่อเปิดดูในเวลากลางคืนพบสภาพน้ำเป็นสีดำขุ่น มีตะกอน ไม่สะอาด

ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรีได้ประสานเทศบาลเมืองหัวหิน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอหัวหิน กลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อม โรงพยาบาลหัวหิน และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดำเนินการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง พบผู้ใช้น้ำที่อาศัยร่วมในโครงการดังกล่าว แจ้งว่าการใช้น้ำประปาปกติได้รับน้ำช่วงประมาณ 17.00 น. ถึง 08.00 น. ของทุกวัน สภาพน้ำประปาใสปกติดี ไม่มีปัญหาต่อการอุปโภค-บริโภคแต่อย่างใด และได้เข้าพบสำรวจบ้านผู้แจ้งร้องเรียน พบเป็นชายต่างชาติอยู่คนเดียว ซึ่งไม่ได้พักอาศัยอยู่บ้านตลอด นานๆ จะกลับมาครั้ง เมื่อเปิดท่อน้ำประปาครั้งแรกพบว่าน้ำประปามีสีขุ่นดำลงในถังเก็บน้ำได้คืน จึงได้ทำการล้างถังและเปิดน้ำประปาเต็มใหม่ น้ำประปามีความใส เจ้าหน้าที่ทำการตรวจเช็คสภาพน้ำในบ้านพบว่าไม่มีความผิดปกติและมีความใสสะอาดเป็นปกติดี และผู้อาศัยมีความพึงพอใจ

ในการลงพื้นที่ครั้งนี้ การประปาเทศบาลเมืองหัวหินได้เก็บตัวอย่างน้ำในเขตโซนพื้นที่ใช้น้ำเพื่อทำการตรวจวัดค่ามาตรฐานน้ำใช้ในการอุปโภคและบริโภค ผลตรวจความขุ่น ณ วันที่ลงพื้นที่ที่สอบสวนข้อเท็จจริงวัดค่าได้ 0.47 NTU ซึ่งค่าเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย พ.ศ. 2563 กำหนดค่าอยู่ที่ไม่เกิน 5 NTU และได้ทำการโบลล้างตะกอนที่ตกค้างในเส้นท่อเมนส่งน้ำในรัศมี 2 กิโลเมตร เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้แล้ว รวมถึงจะเฝ้าระวังคุณภาพน้ำประปาโดยรวมอย่างเข้มงวดต่อไป

จากการสรุป พบว่าสาเหตุเกิดจากการเปิดจ่ายน้ำประปาเป็นเวลา เพื่อกระจายการได้รับน้ำใช้ในโซนพื้นที่สูง ได้มีน้ำประปาได้ใช้ในการอุปโภคและบริโภค อาจมีการเคลื่อนตัวของน้ำในเส้นท่อส่งน้ำไม่สม่ำเสมอ และอาจมีตะกอนหลุดปะปนในช่วงเติมแรงดันน้ำบ้างเล็กน้อย และจากการที่ผู้พักอาศัยไม่ได้อยู่อาศัยตลอด อาจทำให้ตะกอนในเส้นท่อน้ำประปาที่ไม่ได้เปิดใช้เป็นเวลานาน มีการตกตะกอนและรวมตัวกันในที่น้ำอยู่นิ่งในเส้นท่อทางเข้าตัวอาคาร เมื่อเปิดการใช้น้ำประปาครั้งแรกตะกอนดำที่ตกค้างจะหลุดเข้าสู่ระบบเส้นท่อน้ำภายในบ้านได้ ในช่วงระยะเวลาสั้นๆ และจะเข้าสู่ปกติตามเดิม

ผลกระทบต่อสุขภาพ:

โดยปกติแล้วสีและความขุ่นจะไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ อย่างไรก็ตามความขุ่นและสีเป็นดัชนีบ่งบอกความสะอาดของน้ำที่สังเกตเห็นได้ด้วยตาเปล่า ซึ่งสีทำให้น้ำไม่น่าดื่ม เป็นที่น่ารังเกียจ และรสชาติของน้ำเปลี่ยนไป ความขุ่นอาจบ่งชี้ถึงการปนเปื้อนสารเคมีและจุลินทรีย์ที่เป็นอันตราย และเป็นปัญหาในด้านความนำดื่มมาใช้ ส่งผลให้ผู้บริโภคขาดความเชื่อมั่น และค่าความขุ่นมีผลต่อปริมาณการใช้สารเคมีในการปรับปรุงคุณภาพน้ำ และประสิทธิภาพของเครื่องกรองน้ำ ถ้าน้ำมีความขุ่นมากอายุการใช้งานของเครื่องกรองจะสั้นลง ต้องทำการล้างเครื่องกรองถี่กว่าปกติ และทำให้เปลือกสารเคมีมากในการลดความขุ่น เนื่องจากความขุ่นจะลดประสิทธิภาพการฆ่าเชื้อโรคด้วยคลอรีน สารแขวนลอยจะป้องกันคลอรีนสัมผัสกับเชื้อโรคเป็นผลให้ประสิทธิภาพในการทำลายเชื้อโรคในน้ำไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้นจึงควรมีการตรวจสอบข้อร้องเรียนที่เกิดจากความขุ่นที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ:

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบผลิตน้ำประปา เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรดำเนินการผลิตน้ำประปาตามขั้นตอนที่ได้มาตรฐาน ตั้งแต่แหล่งน้ำดิบที่มีคุณภาพ การเติมสารเคมี เช่น สารส้ม ปูนขาว หรือสารโพลิเมอร์ เป็นต้น ในปริมาณที่เหมาะสม ควบคุมการรวมตะกอน การตกตะกอน และการฆ่าเชื้อโรคอย่างถูกต้อง รวมถึงควรมีการล้างตะกอนในเส้นท่อ (Blow off) และตรวจสอบคุณภาพน้ำประปาปลายเส้นท่ออย่างสม่ำเสมอให้ได้ตามเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย พ.ศ. 2563 เพื่อป้องกันการร้องเรียนด้านคุณภาพน้ำประปา ทั้งยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพน้ำประปาแก่ผู้ใช้น้ำในพื้นที่ให้บริการ
2. หากผู้ใช้น้ำไม่อยู่บ้านหรือไม่มีการเปิดใช้น้ำประปาเป็นเวลานาน ควรเปิด/ปล่อยน้ำทิ้งระยะหนึ่งก่อนเพื่อระบายตะกอนที่ค้างอยู่ในเส้นท่อน้ำ และควรล้างทำความสะอาดถังเก็บน้ำใช้อย่างสม่ำเสมอ
3. ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมช่วยในการติดตามเฝ้าระวังคุณภาพน้ำประปา หากพบสิ่งผิดปกติให้แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบแหล่งที่มาของสาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อคุณภาพน้ำที่ดี

หน่วยงานที่ตรวจสอบ: สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ

วันที่พบข่าว / เหตุการณ์ 21/02/65

เอกสารอ้างอิง

1. World Health Organization. Guideline for Drinking-water Quality, 4 Edition Incorporating the First Addendum [Internet]. Geneva: 2017 [cited 2017 Jan 18]. Available from: https://www.who.int/water_sanitation_health/publications/drinking-water-quality-guidelines-4-including-1st-addendum/en/